

Fellesenheten ved
Sandviksboder Kystkultursenter AS
Sandviksboder 15-17
5035 Bergen

Bergen 25. september 2014

Hordaland Fylkeskommune
Postboks 7900
5020 Bergen

Referansenr. 2014/1442

Innspill Regional kulturplan for Hordaland 2015 - 2015

Grunnleggende er vi godt fornøyd med høringsutkastet til Regional kulturplan for Hordaland. Vi liker spesielt godt at det er lagt opp til et utstrakt samarbeid mellom alle tre forvaltningsnivåene.

Vi ønsker å gi innspill til de områdene som angår oss direkte: Kystkultur og fartøyvern.

Fylkeskommunen har gjort en flott innsats med å doble tilskuddet til fartøyvern.

Fire områder påpekes som veldig viktige:

- 1) Fysisk tilrettelegging med bedre havneforhold
- 2) Næringsutvikling innenfor reiseliv
- 3) Rekruttering
- 4) Årlig driftstøtte til en del fartøy, slik Bergen kommune nå gir. Frivillighet er ikke nok på de større fartøyene.

Fartøyvernet og kystkulturens synlighet og aktivitetsnivå, samt størrelsen på frivilligheten på dette feltet, er ikke i tråd med bevilgningene, og fysisk tilrettelegging av infrastruktur for disse aktivitetene.

Det bør prioriteres å lage en egen fartøyvernplan, slik det står i handlingsprogrammet. Dette ble også vedtatt av det forrige Kultur- og ressursutvalget.

Hordaland er det viktigste fartøyvern- og kystkulturfylket i landet. Vi har den desidert største flåten av vernede og verneverdige fartøy. Vi er store selv i europeisk sammenheng. En kan nevne: Hardanger Fartøyvernsenter, Sandviksboder Kystkultursenter, Dåfjorden Slipp, og miljøene rundt veteranskipene Stord I, Vulcanus, Granvin, Oster, Vestgar, Midthordland, Mathilde, mfl. Mange av dem med tilhørighet til miljøet rundt Holbergkaien.

Selv om miljøet er stort, er det svakt organisert med svak formidling og synlighet rundt fartøyene.

Bergen har også en regional funksjon i denne sammenheng, og bør ha ambisjoner om å være i front nasjonalt og internasjonalt.

Konkret til planen:

Pkt. 1.4 Kulturpolitiske mål for Hordaland:

Under pkt. 5 står det at «*kulturpolitikken skal identifisere og styrke miljø og aktiviteter der Hordaland kan vere leiande*». Fartøyvern og kystkultur peker seg naturlig ut, sett på bakgrunn av det aktivitetsnivået vi allerede har, og Bergen kommunes allerede målrettede satsing på feltet. Vi mener derfor Hordaland fylkeskommune bør satse målrettet på å styrke feltene fartøyvern og kystkultur.

Pkt. 2.5 Verkemiddel og støtteordninger

Fartøyvern er kostbart og arbeidsintensivt, med stor grad av frivillighet. Økonomiske forutsigbarhet er noe av det viktigste for å stimulere arbeidet, og sikre de flytende kulturminnene og kulturen rundt disse. I dag er det bare Bergen kommune som har driftstøtte til noen av fartøyene. Dette er et viktig signal, i tillegg til å styrke driften av fartøyene. Hordaland Fylkeskommune bør innføre driftstøtte til et utvalg større vernede fartøy, der de med lite potensiale for inntjening, får størst støtte. Dette kan f.eks. være arbeidsbåter uten muligheter for servering og passasjertransport.

Pkt. 4.5 Kulturminnevern og Museum

Det brukes store ressurser på den landbaserte delen av kulturminnevernet og museene. Dette er bra, men de flytende kulturminnene har lett for å komme i skyggen. Hordaland er et kystfylke med tung historie rettet mot maritime næringer og bosetning.

Vi mener det er viktig at et utvalg flytende kulturminner tas vare på, og formidles i en naturlig sammenheng med de landbaserte kulturminnene de naturlig hører sammen med. Dette er avgjørende for en helhetlig forståelse.

Vi nevner f.eks. at tørrfiskboder uten båter som førte tørrfisk, blir en amputert formidling, der et nødvendig bindeledd til omverden mangler.

De flytende kulturminnene ser også i stor grad ut til å være utelatt i listene over Hordaland sine nasjonale kulturminne.

Pkt. 5.3

Underpkt. 7: Frivillighet

Kystkulturen og fartøyvernet er karakterisert med svært stor grad av frivillighet. Uten dette, ville neppe nåværende nivå på fartøyvernet vært mulig. Frivilligheten innen kystkultur har stort sett bra vilkår når det gjelder landbaserte tilbud som bygninger og oppholdsrom.

Den store mangelen er tilgang til gode havner. F.eks. har Sandviksboder Kystkultursenter i dag 6 vernede fartøy i havnen, og til sammen ca. 30 vernede eller verneverdige båter. Havnen er imidlertid svært dårlig beskyttet mot vinterstormer, og nedslitt, uten at det finnes midler til å ruste opp.

Det er liten hjelp å bevilge midler til fartøyene, hvis de ikke har en forsvarlig havn å ligge i. Felles havn er også avgjørende for å lage et miljø for å ta vare på de få gjenværende fartøyene.

Noe av det viktigste Hordaland Fylkeskommune kan gjøre for å styrke frivilligheten innen fartøyvernet og kystkulturen, er etter vårt syn å være med å bygge opp gode havner og infrastruktur rundt båtene.

Dette vil også gjøre at vi kan tilby havn i et stort felles miljø for langt flere fartøy enn i dag, noe som kanskje er den viktigste måten å styrke frivilligheten på dette feltet.

Underpkt. 8: Kulturbasert næringsutvikling/kulturnæringer.

Bruk av kystkulturen og de vernede fartøyene opp mot turisme og reiseliv er svært lite utviklet i Hordaland. En målrettet satsing her, vil kunne utløse stor merverdi.

Pkt. 5.4 Samordning og samhandling

Underpkt. 18. Utvalde kulturminnekategoriar:

Under undertittelen «Kystkulturen» savner vi at fartøyene er nevnt. Sjøbruksmiljø, nøst osv. uten flytende kulturminner, er en nokså amputert formidling av kystkulturen.

Kommentarer til handlingsprogrammet:

Pkt. 2 Innsatsområde arealutvikling – infrastruktur.

Under dette punktet mener vi at fellesarenaer for kystkultur og fartøyvern må inn. Dette betyr satsing på gode, trygge felleshavner, der fartøyene ligger trygt, og miljøet og frivilligheten kan blomstre.

Pkt. 7 Innsatsområde frivillighet.

Her gjelder det samme som under pkt. 2. Å utvikle møteplasser, som i vårt tilfelle vil være havner med tilhørende havnefasiliteter.

Pkt. 8 Innsatsområde Kulturbasert næringsutvikling/kulturnæringer.

Gjennom målrettet satsing og utvikling, er det et stort utnyttet potensiale innen kystkulturen og fartøyvernet for næringsutvikling rettet mot turisme og reiseliv.

Pkt. 13 Innsatsområde virkemiddel og støtteordninger.

Vi mener det her bør komme inn fast driftstøtte til vernede fartøy. Spesielt de som har små eller ingen mulighet for inntjening gjennom servering og passasjerbefordring.

Pkt. 18 Innsatsområde utvalgte kulturminnekategorier.

Hordaland bør satse på det fylket er god på. Bergen og Hordaland er god på fartøyvern. Udiskutabelt best i landet, og god i internasjonal sammenheng.

Pkt. 20 Innsatsområde lokalt kulturminnevern og museum

Underpkt. E: Det bør etableres faste ordninger og systemer for å styrke rekrutteringen til fartøyvernet gjennom systematisk kontakt med maritim utdanning, inkl. maskinfag.

Mvh

Egil Sunde
Daglig leder (sign.)